

Datum

2020-06-15

Vår referens

Erik Molander

Stadsjurist

erik.molander@malmo.se

Justering av miljönämndens delegationsordning med anledning av ny lag om tillfälliga smittskyddsåtgärder MN-2020-4956

Sammanfattning

Ärendet avser uppdatering av miljönämndens delegationsordning. Den senaste ändringen beslutades i februari 2020. Nu föreslagen ändring har föranletts av att regeringen har presenterat en ny lag om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen. Regeringen har föreslagit att lagen träder i kraft den 1 juli 2020 och beslut i Riksdagen om lagen är planerat att fattas den 17 juni 2020. Eftersom det i lagförslaget anges att tillsynen ska utövas av den kommunala nämnd som ansvarar för miljö- och hälsoskyddsområdet behöver miljönämndens delegationsordning uppdateras med hänvisningar till denna lag. Behörighet att på delegation fatta beslut om förelägganden och förbud enligt den nya lagen föreslås begränsas till enhetschef och däröver.

Förslag till beslut

1. För det fall riksdagen beslutar anta förslaget till en ny lag om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen i prop. 2019/20:172, ger miljönämnden ordföranden, eller vid dennes förfall, vice ordföranden, rätt att fatta beslut om att bilagd delegationsordning ska börja gälla, dock tidigast vid tiden för lagens ikraftträdande.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelsen, daterad 2020-06-15
- Bilaga 1 Förslag till *Delegationsordning för miljönämnden i Malmö stad* i ny lydelse
- Bilaga 2 Gällande *Delegationsordning för miljönämnden i Malmö stad*, antagen av miljönämnden den 28 januari 2020 §11
- Bilaga 3 SKR:s vägledning för ändring av delegationsordningen med anledning av *Lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen*

Beslutsplanering

Miljönämnden, 2020-06-17

Ärendet

Föreslagna ändringar gäller rätten för tjänstepersoner vid miljöförvaltningen att vid tillämpning av *Lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen* på delegation besluta om före-

lägganden och förbud, med eller utan vite (punkt 2.7 och 2.8). Ändringar föreslås också för att delegat ska ha rätt att förordna att ett sådant beslut inte ska gälla omedelbart även om det överklagas (2.13) samt kunna begära polishandräckning vid inspektioner (2.17).

Bakgrund

Den 24 mars 2020 fattade Folkhälsomyndigheten beslut om föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2020:9) om att förhindra smitta av covid-19 på restauranger och caféer med mera. Regeringen har nu bedömt att det finns behov av ytterligare åtgärder för att förhindra smittspridning på serveringsställen. Eftersom smittskyddslagen inte reglerar specifika verksamheter och övrig lagstiftning som träffar serveringsställen inte på ett lämpligt sätt kan kompletteras med den här typen av tillsynsbestämmelser, har regeringen ansett det nödvändigt att ta fram en ny lag: *Lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen*. Lagen föreslås gälla mellan den 1 juli 2020 och året ut. Miljönämndens kostnader för tillsynsområdet finansieras genom statsbidrag till nämnden.

Med serveringsställen avses i lagen (3 §) en inrättning där det bedrivs näringsverksamhet som består i att servera mat eller dryck till allmänheten och där möjlighet ges till förtäring på stället. Verksamheter där det inte ges möjlighet till förtäring på stället omfattas inte, exempelvis vissa glasskiosker, food trucks och take away-ställen där det saknas sittplatser och bord.¹

Behovet av ändringar i delegationsordningen

Tillsynsuppgifter enligt lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen

Den nya lagen ger den kommunala nämnd som har tillsynsansvar för miljö- och hälsoskyddsområdet uppdraget att tillse att denna lag och anslutande föreskrifter följs. I propositionen understryks att utgångspunkten är att rättelse ska ske frivilligt och att förelägganden och förbud bör komma ifråga först om frivillig rättelse inte sker, om det är uppenbart att så inte kommer ske eller om saken av något vägande skäl brådskar.² Lagen ger tillsynsmyndigheten möjlighet att besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att uppnå dess syfte. Enligt lagen ska tillsynsmyndigheten vid behov samråda med smittskyddsläkaren.

Vilka åtgärdskrav som kan ställas genom förelägganden och förbud har inte definierats i lagen vilket beror på osäkerheten kring hur smittspridningen sker. Lagstiftaren har velat ge tillsynsmyndigheten möjligheten att fatta mer nyanserade beslut än vad som gällt enligt rådande ordning, där smittskyddsläkaren endast har möjlighet att stänga en verksamhet som bryter mot nu gällande föreskrift. I propositionen nämns som exempel på beslut som kan bli aktuella att helt eller delvis förbjuda en verksamhet, begränsa verksamhetens öppettider eller begränsa antalet bord och stolar i verksamheten.³ Tillsynsmyndigheten ska även kontrollera att verksamhetsutövaren vidtar åtgärder för att förhindra köbildning och trängsel i anslutning till verksamheten, under förutsättning att verksamheten disponerar över den aktuella ytan.⁴ Tillsynsmyndigheten kan föreskriva att beslut om föreläggande och förbud ska gälla för viss tid. Lagstiftaren har angett att brådskande åtgärder kan vara nödvändiga vid en situation med omfattande trängsel, vilket

¹ Proposition 2019/20:172: En ny lag om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen, s. 17

² Ibid, s. 27

³ Ibid, s. 27

⁴ Ibid, s. 20

innebär att tillsynsmyndigheten kan behöva meddela ett omedelbart förbud mot fortsatt verksamhet.⁵

I miljönämndens gällande delegationsordning finns ett antal bestämmelser sorterade under *Allmänt*. Det är således fråga om generella beslut och andra handläggningsåtgärder som delegerats till miljöförvaltningens tjänstepersoner inom flera rättsområden. Samtliga ändringar som nu föreslås avser sådana generella delegeringspunkter. Vid delegeringspunkterna finns hänvisningar till gällande rätt. Hänvisningarna har främst ett pedagogiskt syfte men kan uppfattas som en uttömmande förteckning över de bestämmelser delegeringen omfattar. För att säkerställa att delegaters rätt att besluta enligt *Lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen* inte ifrågasätts bör delegeringspunkterna 2.7, 2.8, 2.13 och 2.17 kompletteras med hänvisningar till relevanta bestämmelser i den nya lagen. Det finns inte något skäl att införa specifika delegationspunkter för de olika typer av rättelsebeslut som kan aktualiseras utan det är tillräckligt att delegaterna har den generella rätten enligt punkterna 2.7-8 att utfärda förelägganden och förbud. Besluten får sedan anpassas efter de brister och omständigheter i övrigt som föreligger i de enskilda fallen.

Delegationspunkter och delegater

Möjligheten att meddela förelägganden och förbud *utan* vite har enligt punkt 2.7 i delegationsordningen delegerats till avdelningschef (AC), enhetschef (EC) och handläggare. Som nämnts ovan ska tillsynsmyndigheten i första hand genom dialog och uppmaningar försöka få till stånd rättelse enligt *Lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen*. I vissa fall kommer det ändå att bli nödvändigt att förelägga om åtgärder. Miljönämnden har då att tillämpa ny lagstiftning inom ett område där myndigheten har begränsad erfarenhet. Ett flertal handläggare har visserligen utfört tillsynsarbete i syfte att förse smittskyddsläkaren med underlag för eventuella beslut om stängning men det tillsynsuppdrag som miljönämnden nu har fått är mer komplext. Beslutsfattaren måste göra såväl en bedömning av smittoriskerna som vilka specifika åtgärder som i det enskilda fallet är nödvändiga och rimliga. Dessutom kan det uppstå situationer där en verksamhet omedelbart behöver stängas eller på annat sätt begränsas vilket kan föranleda att inspektören utsätts för påtryckningar eller hot. Av dessa skäl föreslås att möjligheten att fatta beslut om förelägganden utan vite enligt den nya lagen begränsas till AC och EC, vilket görs genom att det tas in en undantagsregel i delegatförteckningen till punkten 2.7. I de fall det bedöms vara nödvändigt, att utanför arbetstid omgående förelägga verksamheten om rättelse, ankommer det på jourhavande chef att fatta beslut i frågan, vilket sedan får delges verksamhetsutövaren på lämpligt sätt.

När det gäller föreläggande och förbud *med* vite har rätten att besluta om sådana enligt punkt 2.8 delegerats till MD (miljödirektör), AC eller EC, beroende på beloppsnivå. Vite enligt *Lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen* kan vara såväl fast (engångsvite) som löpande. Med hänvisning till vad som anförts om ärendenas komplexitet bör delegationsnivån enligt punkten lämnas oförändrad.

Punkt 2.13 i delegationsordningen avser rätten att förordna om besluts verkställighet, det vill säga när föreläggandet eller förbudet blir gällande mot adressaten. Beslut enligt *Lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen* gäller som huvudregel omedelbart även om de överklagas. Skälet till detta är att lagstiftaren ansett det vara mycket angeläget att verksamheter kan

---

⁵ Ibid, s. 27

stoppas snabbt när det finns risk för spridning av det virus som orsakar covid-19.⁶ I lagen ges dock möjlighet att förordna att ett beslut om föreläggande eller förbud istället ska gälla först efter att det fått laga kraft (när det inte längre kan överklagas), vilket kan vara aktuellt om det i det enskilda fallet framstår som att miljönämndens beslut annars får alltför långtgående konsekvenser. På samma sätt som gäller för övriga tillsynsområden enligt punkt 2.13 bör den delegat som fattat beslut enligt *Lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen* även ha delegation att bestämma när beslutet ska kunna verkställas.

Punkt 2.17 i delegationsordningen avser rätten att begära polishandräckning (polisens stöd vid inspektionstillfället). Ofta kan det handla om att inspektionen försvåras av verksamhetsutövaren på ett sådant sätt att inspektörerna behöver polisens hjälp för att genomföra tillsynen, till exempel genom att bereda inspektörerna tillträde eller upprätthålla säkerheten. I vissa fall kan en sådan situation förutses och då kan kontakt med polisen upprättas i förväg. Ofta handlar det dock om situationer som uppkommer under pågående inspektion varvid kontakt med polisen kan behöva tas med kort varsel. Även när det gäller tillsyn enligt *Lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen* kan det förekomma att inspektörerna behöver tillkalla polis för att kunna genomföra inspektionen. Det är därför nödvändigt att handläggare vid tillämpning av denna lag har rätt att begära polishandräckning. Någon ändring av delegationsnivå bör därmed inte göras i det här avseendet. Det kan i sammanhanget noteras att lagen inte ger miljönämnden rätt att begära polishandräckning för att *verkställa* ett beslut, utan myndigheten är i brådskande fall eller vid motsträviga verksamhetsutövare, hänvisad till att snabbt fatta de beslut som krävs – med eller utan vite – för att åstadkomma rättelse.⁷

Miljöförvaltningen föreslår sammanfattningsvis att ovan redovisade punkter i delegationsordningen uppdateras till att omfatta även de tillsynsåtgärder som för vilka miljönämnden ansvarar enligt *Lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen* och att rätten att på delegation fatta beslut om förelägganden eller förbud enligt den nya lagen begränsas till enhetschef som lägsta nivå.

Det är inte möjligt att delegera uppgifter enligt den nya lagen innan denna har trätt i kraft. Eftersom antagandet av lagen sker tidigast den 17 juni 2020 och miljönämnden inte kommer hålla något ytterligare ordinarie sammanträde innan lagen träder i kraft den 1 juli 2020 redovisas härmed innehållet i delegationsordningen för miljönämnden, varpå nämnden föreslås besluta att ge ordföranden eller, vid dennes förfall, vice ordföranden, i uppdrag att besluta om vid vilken tidpunkt delegationsordningen ska börja gälla. Delegeringsuppdraget gäller endast under förutsättning att *Lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen* antas.

Lagen föreslås i delegationsordningen få förkortningen LTSS.

Barnkonventionen

Beaktande av barnkonventionen är inte aktuellt i detta ärende.

---

⁶ Ibid, s. 28

⁷ Ibid, s. 29

Förslaget har utarbetats av Erik Molander, stadsjurist.
Samråd har skett med Jeanette Silow, avdelningschef, och David Lindsjö, enhetschef,
båda på avdelningen för miljö- och hälsoskydd.

Ansvariga

Rebecka Persson
Miljödirektör

Sofie Holmkvist
Enhetschef
Enheten för kansli och juridik